

KURVA KUREVSKÁ

Smútok má toľko podôb. Je ako svetlo, ktoré niekto zažíva a zháša. Človek je smutný a je to neznesiteľné, vzápätí smútok zmizne – práve preto, lebo je neznesiteľný, lebo nemôže trvať bez prestávky. Tak sa strieda plnosť a prázdnota. Tisíckrát za deň som zabudol, že Ole-Jakob je mŕtvy. Tisíckrát za deň som si na to spomenul. Ani jedno pomyslenie sa nedalo zniest'. Zabudnúť naňho bolo to najhoršie, čo som mohol urobiť. Rovnako spomínať si naňho. Chlad, ktorý prichádza a odchádza. Nikdy teplo. Iba chlad a neprítomnosť chladu. Akoby som stál chrptom k moru a členky mi zalievala ľadová voda. Vlna sa stiahla. A prišla ďalšia.

Medzitým zapadlo slnko a nadišla noc, ktorá trvá dodnes.

Prvé dni po pohrebe som nedokázal robiť takmer nič, iba som pozeral televízor. Asi som dúfal, že ak sa budem nehybne sústrediť na dianie na obrazovke, bolesť postupne zmizne a ja sa opäť včlením do skutočnosti, kde bolesť neexistuje. Raz som takto pozeral Ružového pantera. Keď inšpektor Clouseau v podaní Petra Sellersa počas výsluchu u bohatej anglickej rodiny siahol na staré brnenie a premenil celú miestnosť na obraz katastrofy, aby napokon celý kriminálny prípad zrekapituloval v štýle Hercula Poirota, odrazu som sa nemohol ubrániť smiechu. Ja, ktorý som si bol istý, že sa už nikdy

nezasmejem! Smial som sa, ako keby som mal v sebe zviera, ktoré sa pokúšalo prehrýzť von. Nakoniec som musel televízor vypnúť. Explodoval by som.

– Skurvená telka! – začul som raz večer, keď som počas prestávky medzi televíznymi seriálmi fajčil pred domom. Po dvore prešiel ako duch tieň mojej ženy Evy. O chvíľu sa ozval rachot z garáže. Nevšimám som si to. Keď som sa vrátil do obývačky, z obrazovky televízora trčalo porisko sekery. Rozbité sklo pripomínalo vláčnu čiernu hmotu. Eva stála uprostred izby a ťažko dýchala. Našťastie – alebo nanešťastie – bola v obývačke aj dcéra Stine. Rukami si objímala kolená a plakala. Ako ju len upokojiť? Zovrel som dcéru v náručí a myslel som na to, ako som Eve celé tie roky vyčítal, koľko času strávi pred televízorom, ako mi to liezlo na nervy. Považoval som to za prejav Evinej bezradnosti, za zabíjanie času, ktoré obhajovala tým, že si potrebuje oddýchnuť, je to vraj nevyhnutné, aby nabrala silu do ďalšej práce. Akoby jej práca bola jedinou skutočnosťou a ostatné dni slúžili iba na to, aby sa k práci mohla vrátiť, akoby sa musela vzdať skutočného ja, kým bola doma so mnou, s nami, a skutočné ja si šetrila na pracovné dni, akoby už nebolo potrebné namáhať sa, so mnou bola hotová, s ostatnými nie: to všetko sa vo mne dvíhalo, keď som Evu videl, ako sa rozvaľuje na pohovke a tvár jej zalieva žiara obrazovky.

Bez televízora som mal namiesto CSI Miami a Dextera a starých klasík na kanáli TCM čas na dlhé prechádzky. Najradšej som objavoval nové miesta, nové chodníčky, po ktorých zrejme nikto nešiel už roky, zarástli konármi, ktoré ma švihali po bunde. Občas som potme za korunami stromov zazrel svetlo, maličké svetlá v diaľke. Napríklad sa priamo pred mnou rozsvietila smerovka nejakého auta a vzápätí žlté, zelené svetlá semaforu.

Keď som sa vrátil z prechádzky, zakaždým som chvíľu načúval v chodbe, kým som vošiel do izby. Chcel som sa uistiť, či vnútri niekto neplače.

Tolkým veciam som nerozumel. Všetko bolo brutálne: ako ľudia v obchode tlačili nákupné vozíky, ako sa prehrabovali v mraziacom boxe, ako sa hlasno rozprávali v oddelení zeleniny, ako keby sa nič nestalo. Rušná premávka, trúbenie na každého, kto sa pomalšie rozbiehal na zelenú. Veľké skupiny školákov, ktorí sa šli rozskočiť od šťastia. Všadeprítomný hluk, autá, hlasy, hudba. Len aby prehlušili priepasť ticha, ktorá by sa otvorila, ak by na chvíľu zastali. Rozprávajúci ľudia. Žiaden z nich však nerozprával o Ole-Jakobovi. Posratí debili! Ako je to možné? O čom sa mohli rozprávať, keď je mŕtvý?

Svet sa nám vysmieval. Vysmieval sa Stine, ktorá mala byť ešte mnoho rokov uprostred tej rozjarenej vravy, mala sa zúčastňovať na veľkej hre, z ktorej ju teraz vylúčili, hoci ju začala hrať len nedávno. Vedel som však, že sa do hry nakoniec vráti. Že všetko pravdepodobne dobre dopadne, že čas jej pomôže. „Čas jej pomôže“ – aj to bol výsmech. Predstava, že všetko bude zase v poriadku. Že to Stine zvládne. Že sa už onedlho bude zvrtať v tanci, smiať sa, bláznit' a žartovať, ponorená do večného tárania rovesníkov, toho nevyhnutného úseku na ceste k dospelosti. K tomuto všetkému sa bude vracaf plná sily, je to len otázka času. Všetku ťažobu zo seba strasie, nie úplne, ale dosť na to, aby mohla ďalej žit' medzi svojimi, dosť na to, aby sa s nimi opaf zvrátila v tanci.

Prvé dni mlčala. Čo mala povedať? Zakaždým, keď sme sa z nej ja alebo Eva pokúšali niečo dostať, stuhla, prípadne sa rozplakala, a tak sme sa nakoniec viac obávali našich pokusov, než toho, čo by nám mohla povedať. Napokon prelomila mlčanie. Nadávkami. „KURVA KUREVSKÁ!“ To bolo prvé,

čo povedala. Akoby som počul Evu, mali na nerozoznanie podobné hlasy. Práve som zatvoril dvere za zriadencom pohrebného ústavu, ktorý s nami dohodol posledné detaily, keď som ju z kuchyne začul. „KURVA KUREVSKÁ!“ Poskočil som od radosti. Prvá známka života! Mysleli sme si, že sme ju už stratili! Vošiel som k žene a dcére do kuchyne. Stine sa postavila a už sa to z nej rinulo, akoby zvracala, jedna nadávka hrubšia než druhá. Eva sa jej pokúsila dotknúť, Stine však jej ruku odrazila. Pri pohľade na tie dve som si uvedomil, aké sú si podobné. Stine bola o čosi krajšia, akoby zdedila Evinu tvár a vylepšila ju. Spomenul som si, že keď bola Stine menšia, často potichu sedela a počúvala brata, ktorý rozprával o všetkom možnom, pozerala naňho s obdivom, prenechávala mu hovorenie, púšťala ho pred sebou do sveta, aby jej o ňom mohol rozprávať.

Neustále som sa pokúšal myslieť na niečo iné, ale nedokázal som to, nemohol som sa sústrediť, myšlienky som okamžite trhal ako nepodarené kresby.

Eva začala plakať až po niekoľkých týždňoch. Keď som sa raz vrátil z mojich skurvených prechádzok, začul som z obývačky vysávač. Evu som našiel schúlenú na dlážke, vzlykala, asi už vyplakala všetko, čo mohla, a napriek tomu musela plakať ďalej. Zdvihol som ju, hoci bola ťažká ako chlap. Hadicu vysávača držala tak silno, že som jej stisk musel uvoľňovať prst po prste. Stiahol som Evu na pohovku a položil som si jej hlavu do lona. Na dlážke po nej ostali veľké mokré škvrny. Prešiel som jej po vlasoch a čičikal som ju. – No tak, no tak, – prihováral som sa jej ako dieťaťu. – To zvládneme. Zvládneme to.

Bolo to prvý raz, čo som ju takto chlácholil. Pocítil som prázdnotu tých viet, prázdnotu toho, k čomu som sa odhodlal, keď som sa k rodine vrátil po svojom romániku, prázdnotu

vo všetkom, čo bolo, je a bude. Vedel som, že nech jej poviem a slúbim čokoľvek, skôr či neskôr sa to ukáže ako prázdne sluby nezodpovedajúce skutočnosti, ktorá nás vzápätí zasa zničí. Eva sa nehýbala. Cítil som, že jej telo stuhlo. Vysávač vytrvalo hučal do stien. Čo budeme robiť, keď sa to všetko skončí? Keď sa vyrovnáme so smútkom, keď – ak – sa z toho dostaneme? Čo si potom, preboha, počneme?

Myslel som si, že tam Eva poupratovala. Ja som k nemu vojsť nedokázal. Neviem prečo. Zo strachu, že bude vo všetkom, čo mu patrilo? Nevýslovne ma to ťažilo, zdalo mi, že kým neurobím toto, neurobím nič iné. Počkal som, kým budem doma sám. Aj tak som však stál pred dverami dlho. Vtedy som si uvedomil, ako dávno som uňho v izbe nebol. Nebol som tam, odkedy som odišiel z domu, odkedy som ich opustil kvôli Mone. Najprv som zaklopal.

Eva tu neupratala. Všetko bolo tak, ako to nechal, hrby šiat na dlážke, slúchadlá, uteráky, cédečka, časopisy, prázdne plechovky od energetických nápojov, káble, dezodorant, sprej, aj hracia konzola, ako útes uprostred rozbúreného neporiadku. Otvorená skriňa, vytiahnutý kôš na spodnú bielizeň, na okne úhľadný zástup ručne maľovaných kostier v uniformách, na čiernych plastových podstavcoch. Jediné, čo pripomína poriadok, napadlo mi. Kábel hracej konzoly sa pri zásuvke natrhol. Keď som ho chcel vytiahnuť, medené drôtky zaiskrili. Vydesilo ma to ako malého chlapca a kábel som nechal tak.

Sadol som si na posteľ, na vlhkú, špinavú perinu. Zdvihol som hlavu. Obrázky a plagáty zo stropu zmizli, ostal len roztrasený atramentový nápis: NEHCEM SA RÁNO PREBUDIŤ. Na tienidle lampy som si všimol nálepku, vrchná polovica sa pre teplo skrútila do rúrky. Pod perinou som našiel obal od čokolády a špinavú, pruhovanú bielo-modrú ponožku, ostalo na nej

pár stebiel trávy. Kolkokrát som deti napomínal, aby nebehali iba v ponožkách! *Povedal som vám to už tisíckrát...* Obaja mi to veľmi radi vyhadzovali na oči. Keď som si k ponožke privoňal, zo zápachu sa mi zakrútila hlava, ale neodtiahol som sa, ponožku som si pritláčal na tvár a dýchal som cez ňu. Mal som pocit, že ma sťahuje akýsi prúd, ktorému som sa podriadil. Bol to úžasný pocit.

Raz som sa autobusom previezol až na konečnú za mesto. V autobuse som si zdiemol, a keď som sa prebudil, netušil som, kde som. Cestou som sa čelom opieral o chvejúce sa okno a pokúšal som sa sústrediť na okolitú krajinu, budovy, autá. Vymýšľal som si ich príbehy. Autobus odbočil a prešiel okolo sivého auta s nákladom štrku. Zazrel som hrbu zeminy porastenú burinou. Biely sveter sušiaci sa na plachte rovnakej farby pripomínal starú tvár s unavenými očami a krivými ústami. Videl som ploty a skleníky, jeden ošarpanejší než druhý, zrejme ich postavili so zámerom, aby sa rozpadli. Keď sme sa priblížili k sídlisku, všetko sa pozviechalo, narovnal, aj sama príroda, možno sa mi ľudia, zvieratá, rastliny odtiaľto až do mesta chceli ukázať v lepšom svetle.

Predo mňa si sadol mladý pár. Dievča sa hlavou oprelo o plece chlapca, ten sa k dievčatu občas sklonil. Uvedomil som si, že im obom hrozne závidím. Vyžarovali svätý pokoj a bezstarostnosť, svet ešte nemal dosť síl, aby otriasol ich šťastím a zamilovanosťou. Pred týmito dvoma, pomyslel som si, musí svet mlčať. Nič ich nemôže vyrušiť. Sú v rovnováhe. Láska a túžba rozdelené rovnakou mierou, ešte sa nepýtajú, kto z nich miluje a túži viac. Keď som vystupoval, otočil som sa k nim a povedal som: – Zapamätajte si tento okamih!

Chlapec sa vydesene strhol. Zazrel som ich ešte v okne odchádzajúceho autobusu, obaja na mňa zízali, asi si mysleli, že som sa o čosi pokúsil, hoci netušili, čo to malo byť.

Ten istý deň, myslím, že už bol večer, mi Boris povedal o istom tajomnom dome na Slovensku. Ak sa človek obráti na správnu osobu a zaplatí dosť peňazí – určite závratnú sumu – dostane kľúč a obálku s adresou, dátumom a presným časom. Dotyčný, ktorý sa vtedy bude v dome nachádzať, sa môže postaviť tvárou v tvár svojmu najväčšiemu strachu. Niektorým ľuďom podľa Borisa po návšteve domu odľahlo, zbavili sa úzkosti a všetkého, čo ich ťažilo, boli nadšení, veselí. Videli to najhoršie, čo si možno predstaviť, a teraz ich už nič nemohlo ohroziť. Iní, pokračoval, sa vrátili so znetvorenými tvármi, nespoznávali ich ani najbližší príbuzní. Jednému človeku úplne zošedivela pokožka, nos sa mu vykrútil do strany a odvtedy už nikomu nepovedal ani slovo, zatvoril sa vo svojej izbe a o niekoľko týždňov zomrel. Ďalší zamieril priamo z domu k železničnej trati a hodil sa pod nákladný vlak, ktorý mu odtrhol hlavu. Ľudia, ktorí z domu vyšli po piatich minútach, boli neochvejne presvedčení, že tam strávili niekoľko rokov. Iní zasa tvrdili, že ešte dlho po návšteve domu nič necítili, až kým si odrazu neuvedomili, aké strašné myšlienky ich v dome máтали. Niektorí radili, že tam človek nesmie zaspáť, že dom sa tak dá premôcť. Pre toho, kto v dome zaspal, nebolo cesty späť.

Najprv som to považoval za Borisov výmysel, zrejme ma zúfalo chcel nejako rozptýliť. Určite si myslel, že obvyklé utešovanie neprijmem. Zakaždým horúčkovo rozmýšľal, čo by povedal, aby ma aspoň na pár minút odlákal od mojich myšlienok. Videl som, ako si vrúčne želá, aby som na zlomok sekundy nemyslel na nič, čo súvisí s Ole-Jakobom.

Bol neúnavný, ústa sa mu nezastavili, plasticky opisoval všetky detaily. Kontaktná osoba sa vraj volá Zagreb, možno ho nájsť v bratislavskom bare *Neusohl*, niekde za Redutou. Boris si objednal Corgoň a povedal barmanovi, že chceme